

Italija zagnala dva armadna zbora proti četnikom!

Cez štiri tisoč italijanskih in nemških vojakov ubitih in ujetih. Slovenci umorili dva italijanske častnike. Nemci zasedli dve ruski mesti. Avstralske čete odbile osištne napade na svoje pozicije na severnem koncu egiptске fronte

London, 16. jul.—Italija je vrgla dva armadna zbora, 60.000 do 80.000 vojakov, proti četniški armadi generala Mihajloviča, se glasi sem dospelo poročilo. To dostavlja, da so četniki ubili in ujeli čez štiri tisoč italijanskih in nemških vojakov v zadnjih štirih tednih.

Italijanski bombniki in nemško ter ogrsko bojno brodovje na reki Donavi je udeleženo v bitkah proti četnikom. Večina italijanskih vojakov je bila poslana na Hrvaško, v Bosno in Hercegovino, kjer so v teku srdite bitke.

Nadaljnjih tristo Hrvatov je bilo ustreljenih zaradi umora majorja Helma, načelnika Gestapa, nacijske tajne policije, v Zagrebu. Hrvaški major S. Isanović, član štaba armade "poglavnik" Pavličić, je bil ubit v Novem Varosu. Jugoslovanski četniki so ubili italijanskega generala Perija Denegrija, načelnika fašistične okupacijske armade v severnem delu Hercegovine in 35 drugih italijanskih častnikov, med temi enega polkovnika. V vasi Horjule je bil ubit policijski načelnik, na Hrvaškem pa Nicola Zita, uradnik fašistične organizacije. Neki vojni uradnik je bil tudi ubit.

Predstavnik jugoslovanske vlade pravi, da sta bila dva italijanska častnika ubita v Sloveniji, eden v "provinci" Ljubljani, drugi pa v Žužemberku. To sta bila Francesco Fazzinatti in brigadir Marijo Valento. Italijani so aretirali Stanislava Bartola za oba umora in ga ustrelili.

Moskva, 16. jul.—Vrhovno poveljstvo pravi, da so Nemci okupirali Bogučar in Millerovo, strateški mesti ob progi železnice Moskva-Rostov.

Moskva, 15. jul.—Ruske armade so zavojevale v srditih bitkah Hitlerjevimi legijami pri Voronežu, v katerih je bilo 35.000 nemških vojakov ubitih in ranjenih. Vrhovno poveljstvo poroča, da so Rusi streljali nacijsko artiljerijo na fronti pri Kalininu.

Sovjetske čete so se ponovno umaknile na drugo bojno črto na južni strani Bogučarja, ki leži v središču fronte ob reki Don.

Nemci so vrgli sveže čete v bitke na tej fronti v novi ofenzivi, katere cilj je okupacija strateških krajev ob reki Volgi. Bradni komuniste ne omenja vojnih operacij v sektorju pri izsidišču, kjer po poročilu iz Berlina nemške čete prodirajo naprej proti železnici Moskva-Rostov.

Nemške napadalne čete naskakujejo ceste v Voronežu. V akciji so metalci zažigalnih bomb. Ruski brambovci v Voronežu nečejo granate na Nemce s treh poslopij in krvave bitke živjajo na ulicah.

Rdeča zvezda, glasilo armade, pravi, da so Rusi vrgli Nemce nazaj v protiofenzivi na fronti severozapadno od Rostova in reupirali več mest in vasi. Nemške bojne čete so bile prebite v več krajih. Dve ruski enoti tanov sta razbili 99 nemških tanov in devetnajst topov v enem sektorju fronte.

Berlin, 15. julija.—Nemške bojne enote in infanterijske oddelki so obkrožili ruske čete na zapadni strani Voroneža, pravi vrhovno poveljstvo. Nemška artiljerija na fronti ob reki Don je razširila na jug. Ruski pronasledki na pozicije nemškega obvojnika so bili odbiti. Prej objavljeno poročilo se je glasilo,

da so Nemci zabili zagozde med rusko bojno črto v več krajih.

Kairo, Egipt, 15. jul.—Avstralske čete, ki so prišle na pomoč osmi britski armadi, so odbile tri osištne napade na svoje pozicije in vrgle sovražnika nazaj z velikimi izgubami. Avstralske čete so koncentrirane na severnem koncu egiptске fronte.

Britski, južnoafriški in avstralski letalci so izvršili uspešne napade na osištne oklopne kolone in letalska oporišča. Bombe, ki so jih vrgli, so povzročile ogromno škodo. Osušene zalagalne baze med Tobrukum in Bengazijem so bile tarča silnega bombardiranja iz zraka.

Čungking, Kitajska, 15. jul.—Japonske vojaške kolone, ki prodirajo proti središču province Čekiang, so dospelo do Wenčova, obrežnega mesta, pravi uradni komunikacije kitajskega poveljstva. Na dveh drugih frontah so Kitajci pogladi sovražnika z utrjenih pozicij.

V provinci Kiangsi so Kitajci izvojevali veliko zmago. Japonska armada 30.000 vojakov je bila razpršena po vroči bitki. Na fronti Šansi-Honan je v bitki s Kitajci padlo čez dva tisoč Japoncev.

Melbourne, Avstralija, 15. jul.—Ameriški in avstralski letalci so bombardirali japonsko vojaško letališče pri Samlamauju, Nova Gvineja, in pomole pri Kalabahi, otok Alor, poroča glavni stan generala Douglasa MacArthurja, vrhovnega poveljnika zavezniške oborožene sile. Bombe so porušile več vojaških naprav in zanetile požare.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Washington, D. C., 15. jul.—Mornarični tajnik Frank Knox je naznanil ustanovitev sistema konvojev za zaščito parnikov na Karibskem morju in v Mehikanskem zalivu. Tak sistem se je izkazal za učinkovitega na Atlantskem morju. Knox je tudi naznanil ojačanje straž na morjih proti osištne podmornice, ki napadajo in potapljaajo parnike.

Akcija proti pomočnikom saboterjev

Obravnava se bo morda vršila v Chicagu

Washington, D. C., 15. jul.—Uradniki federalnega justičnega departmanta so namignili, da se bo obravnava proti pomočnikom nemških saboterjev, ki so se izkrcali v dveh skupinah na ameriškem obrežju, vršila v Chicagu. Federalni detektivji so aretirali štirinajst pomočnikov v Chicagu in New Yorku.

Legalne komplikacije naglo se razvijajoče drame so bile predmet diskuzij v Washingtonu, kamor je došel federalni pravdnik J. Albert Woll iz Chicaga. On in Wendel Berge, pomožni justični tajnik, sta konferirala o zadevi.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

Možno je, da bodo saboterji, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem v Washingtonu, odvedeni v Chicagu, kjer bodo nastopili kot priče proti svojim pomočnikom. Osem pomočnikov, ki so bili aretirani v Chicagu, se bo moralo najbrže zagovarjati na obtožbo izdajstva. General Frank R. McCoy, predsednik vojaškega sodišča, je sinoči izjavil, da bo obravnava proti saboterjem trajala še več dni.

SABOTAŽA ZAVZELA VELIK OBSEG V FRANCJI

Angleški letalci metal letake na francoska mesta

ARETACIJE TALCEV V HOLANDIJI

London, 15. jul.—"Podtalne francoske armade" v Franciji so praznovala padec Bastille pred 153 leti, dogodka, kateremu je sledila revolucija, v pričakovanju, da je dan osvoboditve bližju. Saboterji so pogladi z dinamitom v zrak železnice v treh krajih in vrgli bombo v uradnačijem naklonjen organizacije, v Bourgesu.

Angleški letalci so se pojavili nad Parizom, Vichjem in drugimi francoskimi mesti ter vrgli pet milijonov letakov. Ti so vsebovali poslanico Anthonyja Edena, angleškega zunanjega ministra, francoskemu ljudstvu.

"Vi gojite neomajano sovražstvo proti napadalcu," pravi poslanica. "Vi ne zaupate politiki, katere so vam vsilili naciji. Izkazali ste se za boljše Francoze kot so ti politiki. Strelski oddelki in koncentracijska taborišča niso zlomila vašega duha in odpora. Ko pride dan osvoboditve, bomo mi in francoski narod spet bratje v prožju."

Francoski orožniki pod nadzorstvom nacijske tajne policije so odkrili gnezdo saboterjev v Houdainu, mestu, ki je oddaljeno trideset milj od Calaisa. V bitki, ki je sledila, je bil eden saboter ubit, neka oseba pa ranjena.

Nemci so ojačili posadke tajne policije v vseh krajih okupirane Francije in izdali svarilo, da bodo oni, ki se udeležijo proslav padca Bastille, drastično kaznovani. Gestapovci in nemški vojniki so zastražili vse pariške ceste in prepovedali zbiranje ljudi.

Opdor proti nacijem se širi tudi v Holandiji in Belgiji. Naciji so aretirali veliko število oseb in jih pridržali kot talce, obenem pa so zapretili, da bodo vsi ustreljeni, če ne bo sabotaža ustavljena. Kljub grožnji so belgijski saboterji pogladi z dinamitom v zrak jeklarne v Charleroiu, ki je izdelovala bojno opremo za nemško armado.

Vichy, Francija, 15. jul.—Dve ženski sta bili ubiti in pet oseb ranjenih, ko so republikanci paradirali v Marseillu kljub uradnim odredbi, da se mora padec Bastille praznovati pasivno. Spopadi so se vršili med republikanci in pristajal Jacquesa Doriota, francoskega fašista, ki agitira za poglobitev kooperacije z nacijsko Nemčijo. Krvavi izgredi so izbruhnili tudi v Lyonsu.

Deat govori o zaroti proti Lavalu

Vichy, Francija, 15. jul.—Marcel Deat, vodja politične grupe, ki agitira za poglobitev kooperacije med Francijo in nacijsko Nemčijo, je na shodu svojih pristašev izjavil, da mednarodne finančne grupe so skvale zaroto proti Pierreu Lavalu, načelniku francoske vlade. Te grupe imajo svoje agente v francoskih mestih.

Senatna komisija obišče Alasko

Washington, D. C., 15. jul.—Senatni odsek za militaristične zadeve je odobril predlog, da senatna komisija obišče Alasko in Aleutske otoke, kjer so se pred nekaj tedni izkrcali japonske čete. Vsota \$50.000 za kritje stroškov komisije je bila dovoljena.

Domače vesti

Obiski in posravniki

Chicago.—Math Zadnikar iz Eveletha, Minn., je 15. t. m. v spremstvu Antona Bahorja iz Chicaga obiskal gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Nov grob v Montani

Bearcreek, Mont.—Dne 5. julija je tukaj umrl Jos. Mering, star 66 let in doma iz Nove vasi pri Sentjurju na Dolenjskem. Zapušča sina, ki je v armadi v Avstraliji, hčer, v Denverju, Colo., dva brata, v starem kraju pa dve sestri. Bil je član društva 112 SNPJ.

Is Pennsylvanije

Delmont, Pa.—Dne 5. t. m. je v Rentonu umrl Silvester Kastelec, star 69 let in rojen v Zagorju pri St. Petru na Notranjskem. Bil je član društva 400 SNPJ in zapušča osem odraslih otrok in brata.

Amerika svari francosko vlado

Bojne ladje v Aleksandriji bodo uničene

Washington, D. C., 15. jul.—Amerika je formalno obvestila francosko vlado v Vichju, da bo devet francoskih bojnih ladij, ki se nahajajo v Aleksandriji, egiptski luki, uničenih, če ne bo pristala na britsko zahtevo glede odhoda teh ladij v kraj, kjer bodo varne pred osiškem.

Državni podtajnik Sumner Welles je dejal, da je Lavalova vlada zavrnila že dva predloga predsednika Roosevelta, naj francoske bojne ladje "brlajo pod ameriško zaščito. Iz Wellesove izjave je razvidno, da bodo bojne ladje uničene.

Welles je izrekel obdolžitve, da Laval hoče, da pridejo francoske bojne ladje v roke osišk. Te se nahajajo v Aleksandriji, odkar je Francija kapitulirala pred Nemčijo.

Sporazum med Ameriko in Holandijo

Kraljica Viljemina v New Yorku

Washington, D. C., 15. jul.—Doznava se, da so razgovori med Ameriko in Holandijo dosegli točko, ki obeta sklenitev sporazuma. Ta se tiče ekonomske kooperacije v povojni rekonstrukciji.

Holandska kraljica Viljemina je obiskala predsednika Roosevelta v Hyde Parku, N. Y., zadnji teden. Ob tej priložnosti je imela važne razgovore s predsednikom. Amerika in Holandija sta nedavno podpisali pakt glede vzajemne pomoči.

New York, 15. jul.—Holandska kraljica je dospela v New York, kjer je bila sprejeta v mestni hiši. Imela je kratek govor, v katerem je naglasila, da naciji niso strli duha in odpora holandskega ljudstva.

Svedski parnik odpeljal osištne državljane

New York, 15. jul.—Švedski parnik Drottningholm je danes odrinil iz tukajšnje luke proti Gothenburgu, Švedska, z več ko 900 osištimi državljani. Večino tvorijo Nemci in Italijani. Grupa vključuje tudi nekaj Rumuncev, Bolgarov in Madžarov. Vsi so civilisti, ki so bili internirani v različnih taboriščih. Parnik Drottningholm je došel v New York pred dvema tednoma iz Lizbone z 942 ameriški državljani. Med temi je bil tudi Herbert K. Behr, nemški špiun, ki so ga federalni detektivji aretirali.

Velika ameriška zmaga pri otoku Midwayju

Diskuzije o zvišanju plače jeklarjem

Delavski odbor bo kmalu podal odlok

Washington, D. C., 15. jul.—Doznava se, da bo vojno-delavski odbor odbil zahtevo jeklarске unije, včlanjene v Kongresu industrijskih organizacij, da se plača delavcem v tovarnah "Malega jekla" zviša za dolar na dan. Zvišana bo morda za 50 centov.

Člani odbora bodo podali odlok v četrtek ali petek. Odbor tvori reprezentantje delavcev, delodajalcev in javnosti. Reprezentantje javnosti drže ravnotežje in doslej se še niso zedinili o vsoti zvišanja plače, sporazumeli pa so se glede formule, ki bo sprejeta.

William H. Davis, načelnik odbora, in dr. George W. Taylor sta sestavila formulo. Dr. Frank P. Graham bo spisal odlok glede unijske zaščite jeklarških delavcev.

Poveljstvo ameriške armade premešano

General Clark imenovan za poveljnika čet v Angliji

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (vključno Chicago) na leto \$6.00, za pol leta \$3.50 za četrt leta \$2.00; za Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cicero \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Člani glasov na dogovor. Rokopisi dopisov in nenarobnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju na primer (July 31, 1942), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Pono- vite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

V Ameriki se jasni

Poročilo Gallup Polla, ki neprestano vrši poskusna ali vzorčna glasovanja o vseh važnih dnevnih problemih, da so se glasovalci izrekli z 72 odstotki večine za vstop Združenih držav v svetovno organizacijo držav, kakršna že pride po tej vojni, je naravnost revolucionarno za Ameriko.

To poročilo pomeni, da je konec zloglasnega ameriškega izolacionizma in ameriško ljudstvo je pripravljeno v bodoče sodelovati z drugimi narodi za ohrano trajnega miru.

Ker je znano, da je republikanska stranka zagovornik in predstavniki izolacijske politike — ob koncu zadnje vojne je ta stranka preprečila vstop Združenih držav v Ligo narodov — je Gallup Poll še posebej zastavil vprašanje glede bodoče svetovne zveze volilcem republikanske stranke in izjavili so 70% proti 30%, da se tudi oni strinjajo z novo svetovno organizacijo.

Kolikor je to poročilo zanesljivo, pomeni velikanski preobrat v republikanski stranki — do malega revolucijo. Republikanski volilci niso tako zabiti, da bi ne videli flaska, ki ga je doživela njihova stranka s svojo katastrofalno izolacijsko politiko; saj je ta politika deloma odgovorna za današnjo vojno. Manjšina tridesetih odstotkov med republikanci pa vsekakor reprezentira lokalne voditelje, ki so zvesti svojim vrhovnim poglavarjem in ostanjejo burbonci do smrti.

Vendar pa to ne sme motiti militantnih demokratičnih organizacij, ki se v letošnji volilni kampanji za kongres trudijo, da iztrgajo izolacioniste iz kongresa. Poraz izolacionistov, naj so kjer koli, je najvažnejše vprašanje pri letošnjih kongresnih volitvah; vse drugo danes ne šteje nič.

Poraz izolacionistov pri letošnjih volitvah bo pomenil zmago demokracije na domači politični fronti. Demokracija bo gotovo zmaga na bojnih frontah — izgubila pa bo glavno bitko, če bo poražena pri kongresnih volitvah v Ameriki v prihodnjem novembru.

Če bodo republikanski volilci res volili v novembru tako, kakor so glasovali na vprašanje Gallup Polla, tedaj bo ameriška izolacijska politika pokopana za vselej. In to bo sreča za Ameriko in ves svet.

Sebičnost dela težave

Sebični ljudje so velika coka za demokracijo in danes so velika coka na domači fronti Amerike, kjer je zelo potrebna nesebična kooperacija, če hočemo, da bo produkcija bojnih sredstev tekla gladko in da bomo, kolikor je mogoče, vsi enako nosili težko breme vojne.

Vzemimo krizo s kavčukom. Okrog 90 odstotkov krajev, odkoder je prihajal naradni kavčuk v Združene države, je danes v rokah Japoncev in posledica je veliko pomanjkanje te dragocene tvarine, brez katere ne more teči noben avtomobil in nobeno motorno vozilo. Kolikor je še kavčuka v zalogi, ga potrebujejo za armado; za civilno porabo ga bo vedno manj. Kampanja za nabiranje starega kavčuka, ki je bila zaključena pred kratkim, se ni obnesla v toliki meri kot je vlada želela. Star kavčuk namesto porabi izključno za prenovitev avtinskih obodov, torej za civiliste; če ne bo dovolj kavčuka za obnovo starih obodov, bo potrebna omejitev civilne avtne vožnje s tem, da omeje prodajanje gasolina.

Ako bi bilo manj sebičnih ljudi, ne bi bila potrebna ta omejitev, kajti lastniki avtov bi manj vozili in s tem bi prihranili na kavčuku na obodih, toda sebični ljudje se ne zmenijo za krizo in vojno in trativ kavčuk kot so to delali prej v mirnem času. Sebičnost bo torej povzročila odmerke gasolina — in silno jezo ter godrnjanje pri sebičnejših, ki nič ne pomislijo, da je zmaga v tej vojni važnejša kot pa je avtna vožnja nekaterih.

Sebičnost je pa tudi na višjem koncu. Edino nadomestilo za naradni kavčuk je sintetični ali umetni kavčuk. Za izdelovanje umetnega kavčuka je več kemičnih procesov — in zdaj se kavsajo oni, ki razpolagajo s temi procesi in kateri bi radi hitro obogateli na račun krize s kavčukom.

Neka grupa kapitalistov se sili v ospredje s procesom izdelovanja umetnega kavčuka iz petroleja, druga grupa pa vpilje, da je žitni alkohol boljše in cenejše sredstvo za proizvajanje tega kavčuka. Seveda, ne prva ne druga skupina še nima potrebne opreme (tovarne, stroji) za proizvajanje tega ali onega kavčuka — in zdaj vsi pritiskajo na vlado, naj jim dovoli prednost na jeklo za gradnjo. Obe grupi imata v kongresu pristaje, ki jima pomagajo "v imenu ljudske blaginje". Na primer grupa, ki se ogreva za proces iz žitnega alkohola, kriči, da bo ta proces dvignil farmarja.

Umetni kavčuk je v glavnem namenjen za civilno porabo, ker vojna ne more čakati na razvoj nove industrije. Sebični kapitalisti se prej niso brigali za produkcijo umetnega kavčuka — nekatere procese imajo že leta — ker bi težko tekmovali z naravnim kavčukom in dobiček bi bil slab, ampak danes se vsi navdušujejo za to reš.

Sila lomi kola. Umetni kavčuk pride enkrat v splošno rabo, ampak danes ni čas, da bi sebičnejši razmetavali jeklo in delavce, ko pa je oboje silno potrebno v bojnih industrijah. Vlada bi morala trdo prijeti sebičnejše na vseh koncih. Avtna vožnja za zabavo naj bo čim prej omejena!

Glasovi iz
naselbin

Glas s farme

Willard, Wis.—Od tukaj se le redkokdaj vidi kakšen dopis v Prosveti. Pred leti je bilo tukaj vse veselo in vsakemu, ki je prišel na Willard na obisk, se je dopadlo, kajti naša okolica je prijazna in tako tudi ljudje.

Sedaj je vse drugače. Kar nas je še ostalo doma, hodimo žalostnih obrazov, kar je pa posledica vojnih razmer. Mladih fantov je odšlo že veliko število v armado Strica Sama, skoraj od vsake hiše po eden ali dva. Želimo in upamo, da se bi zdravi vrnil domov.

Drugi vzrok odhajanja mladine z Willarda je ta, da jih je že precej odšlo za delom v mesta, kajti sedaj se prično dobro zaslužiti. Tako smo na farmah ostali le še bolj "ta stari," ki že težko zmagujemo težka dela.

Letos smo imeli tako slabo pomlad, da še celo stari farmarji ne pomnijo kaj takega. Mi smo tukaj na farmi že od leta 1914, pa tako slabega vremena še ni bilo vsa ta dolga leta. Meseca maja in junija je deževalo brez maha vsak dan, poleg tega pa je bilo mrzlo vreme bolj kot v marcu. Vsa ta dela nismo mogli posaditi nobene stvari ob pravem času. Koruza še sedaj prav slabo kaže; če ne bo boljše vreme, bodo v jeseni prazne sajle.

Zadnje čase se je vreme obrnilo dokaj na boljše, ali oves je skoraj povsod uničen, v nižinah je pa še slabše. Sedaj smo v sezoni košnje in spravljamo seno. Le da bi bilo dovolj solnčnih dni, da bi seno posušili in spravili pod streho, tako da bomo imeli vsaj nekaj klate za živino pozimi.

V četrtek, dne 2. julija, sva midva z možem doživela nekaj izrednega, kar nama ostane v trajnem spominu. Kmalu po osmih zvečer se pripelje na naše dvorišče večje število avtov. Hup! so zatulile. Pogledam, kaj se je zgodilo, a že so stali pri vratih najini prijatelji in nama vsočili vse najboljše k 35-letnici najinega zakonskega življenja. S seboj so prinesli vsega v izobilju v jedi in pijači. Sledilo je veselo rajanje in zabava, ki je trajala do ene zjutraj. Bila sva prijetno presenečena ob tako nepričakovnem obisku najinih prijateljev in čestitkah k najinemu jubileju, kar nama ostane v trajnem spominu zlasti zato, ker je bilo vse tako nepričakovano.

Izkrena hvala vsem skupaj za lepa darila, tako tudi onim, ki so nama jih poslali po pošti. Najina želja je, da ob vsaki elični priliki pomagava prirediti tako veselje tudi drugim. Gledala bomo, da vam o priliki vrneva z vašo prijateljsko gesto, kar bova z veseljem storila.

Frank in Mary Bergant, 198.

Barbičeve počitnice

Cleveland, O.—Moja navada je, da vsakokrat, ko pridem v Chicago, obiščem razne znance in prijatelje. Med temi je tudi Frances Kržišnik, ki stanuje na 2245 W. 23rd streetu. Z njo je namreč prišla v Ameriko moja žena Anna, rojena Bizjak in doma iz Mokronoga. Frances se pritožuje nad raznimi nesrečami. Enkrat si je zlomila roko, nato pa še nogo in spet roko, tako da je morala ostati dokaj časa v bolnišnici. Rada se spominja svojih mladih let v starem kraju, a o

takrat je že dolga doba, kajti ona je sedaj stara že nad sedemdeset let.

Taki pomenki so zanimivi. Starši Francke Kržišnikove so bili premožni. Živel so v Krški vasi pri Brezicah, imeli pa so kmetijo tudi na Gorici pri Cerkljah ob Krki. Pred leti je bila vredna tista kmetija nad deset tisoč starih goldinarjev. In vselej, čim se vrnem s potovanja, moram doma razkladati ženi, kako se ima Kržišnikova, je zdrava in tako dalje. Kržišnikova je namreč soustanoviteljica ženskega društva Nade št. 102 SNPJ v Chicagu in je leta 1911 predlagala v to društvo tudi mojo ženo.

Dne 20. junija je bila sobota. V Delavskem centru sem spet obiskal Franceta Zaitza in Charleta Pogorelca. Poravnal sem naročnino na Proletarca, nato pa smo se pogovarjali o raznih problemih. Pozneje sem se pripravil za odhod v La Salle. Deževalo je brez maha ves dan, zvečer pa je lilo kot iz škafa. Kljub temu je bilo treba naprej, časa niti dež ne ustavi.

V okolico Lawndale sem se vrnil 26. junija na poti iz Milwaukeeja. To pot sem se sestal z gl. urednikom Prosvete, ki se je medtem že vrnil s počitnic v Kansasu. Imel je le teden dni počitnic, drugi teden počitnic pa si bo vzel enkrat pozneje, morda takrat, ko bomo imeli v Clevelandu slavje dneva SNPJ in nas kani obiskati, obljubil pa ni nič. Povabil sem ga na kozarec mleka k sosedu, pa je dejal, da pije le kisl mleko, ni pa imel časa, da bi ga takrat pil.

Zopet sem se ustavil v upravništvu Prosvete in Johnu Raku povedal, da v Waukeganu ni bilo nič hudega. John mi je dal par naslovov naših vojakov, ki so nastanjeni v Bellevillu, Ill. V bližini je znano vojaško letališče Scottfield, kamor je bil premeščen moj sin Eugene, ki je pridržen kadetnemu štabu aviatike. Čim bo dovršil kadetne vajbe, bo postal poročnik.

Kam sedaj? Mary Udovičeva stanuje prav blizu gl. urada SNPJ. Če se Andrej Vidrih vselej tam ustavi, zakaj se ne bi še jaz in obenem aranžiral stvari za poznejše čase. Če bom kdaj vozil Prosveto na pošto z Udovičevim trokom, bom moral nabaviti kar dve kolesi, kajti njegov trok ima sedaj baje samo tri in nobenega "spertajerja". O tem me je obvestila sama Mary, ki je dostavila, da mora ona dobiti svoj poseben avto, da bo sama "dražvala," kajti ona je enakovredna žena in hoče biti neodvisna v vsem, tudi kar se tiče mašine. To bo popolnoma nov kontrakt, je rekla.

Mary me je vprašala, kaj želim jesti in piti, morda kozarec mleka? Dejala je, da ima ribe in klobase pa ajdovo potico, ki je podobna "paju": zgornj testu, spodaj testo, v sredi pa sir. Takoj sem uganil. Temu je moja mati rekla "prstača." "Ja, ja, nekaj takega bo," je rekla Mary. Segel sem po kosu tega peciva, ki je bilo resnično dobro, kajti kaj takega nisem jedel že celih 45 let, odkar sem zapustil svoj dom in se poslovil od moje matere.

Mary Udovičeva je agilna in tudi v sedanji kampanji za pridobivanje novih članov SNPJ agitira. Uspela je že dokaj dobro in pridobila je že lepo število novih članov. Na pozorišču

se je pojavil sam France Udovičev, stari bojevnik na vseh poljih naprednosti. Mary mu je ponagajala, češ, da ima že drugega, čim ga je opazila skozi okno, ko se je vračal z dela. Ampak France se ni brigal, saj je tudi njemu dišala potica, ribe in pa klobase. Ko je vstopil, je zagledal tujca, ki je že precej potice snedel. Mary ga je vprašala, kaj želi za večerjo in on je dejal, naj prinese klobase, kajti danes je petek in mesa ne sme jesti, klobase pa niso meso; zraven naj doda še sardine, da vse skupaj zmeša.

S Francetom sva prav pridno opletala pripravljeno hrano, vmes pa kramljala o starih časih v Chicagu, tam na stari Centri, o Košičku, o Čehovem Johnu, ki je vozil ulične in s krompirjem podiral "pedlerje," ki so vozili po tratinah. To je bilo takrat, ko je motornik John lahko ustaval ulično in šel h Košičku v salun po zaboj piva in nato pasazirje "tretla" kar v "štrikari." No, sem dejal, če bi jaz tako delal, bi brez dvoma imel mnogo prijateljev med našimi "Kranjci" v metropoli na St. Clairjevi cesti.

Mary mi je naročila, naj lepo pozdravim Josipino Jontezovo. Pri tem pa je križ, kajti navadno taka naročila pozabim, upam pa, da bo Josipina sama to čitala in bo glede tega vse okej. Omeniti moram, da ima Mary lep vrt in v njem buče, katere ji je dala pokojna Reška Dušakova. Ko dorastejo, so to prave starokraskе buče, ki so čisto podobne onim, kakršne nekateri nosijo na vratu, le da te zrastejo iz bučevine. K lepoti njenega vrta sta tudi prispevala Andrej Vidrih in menda Tone Šular. Töne ji bi lahko poslal solnčnih rož, ki jih je nekdo tako opeval Trbovčev Tone. Na vrtu pa ima tudi lepe koprive. In kaj je rekla o njih? Pomislite, tiste koprive, je dejala, so zame. Povedala mi je, kdo ji je poslal tiste koprive z naročilom, da so zame, pa sem ime pozabil, zdi se mi pa, da je bil sam France Podbojev iz johnstownskih hribov. Malo sem se začudil, kljub temu pa se je koprive lepo zahvalim, saj so dobre za čaj; človeku namreč vse prave pride, tako tudi kopriva. Ko smo tako občudovali Udovičev vrt, je Mary odšla po opravkih, prej pa še izročila pozdrave moji ženi. Franceta sem povabil na vrček piva k Pavlu Bergerju, da ne bo žejen prevažal Prosvete, ki je tiste dni izhajala brez mojih dopisov.

Obiskal sem še tretjo rojakinjo, ki je nekdo imela usmiljenje z mojo harmoniko, ko sem se učil muziciranja na stari Centri, sedaj Racine. To je Ančka Mladičeva, ki stanuje na 2310 S. Millard tik Delavskega centra. Z Ančko sva se razgovarjala o marsičem. Povedala mi je, da ima par slovenskih fantov na stanovanju iz Forest Cityja, Pa. Pri nji sta stanovala brata Eddie in William Leben, člana Pioneerjev. Eddie se je oženil in sedaj živi v Waukeganu, ostal pa je William. K Mladičevim sem prinesel svojo prtljago, da bom lahko nemudoma odpotoval na postajo, s katere odpelje vlak v Cleveland ob 11.20 ponoči. Še prej sem pa hotel v Center, da se udeležim seje kluba št. 1 JSZ, kajti videti sem želel moje stare in nove prijatelje.

Na klubovi seji sem res videl moje prijatelje in jih gledal ter poslušal tako dolgo, da sem vlak zamudil in se nazaj v Cleveland prifuriral z avtobusom družbe Greyhound. Ampak prav nič mi ni bilo žal, kajti na seji je bilo zanimivo in videl sem več "old-timerjev." Videl sem Joskoto

Edwin A. Lahay, svetovalec pomočnega mornaričnega tajnika R. A. Berda.

Ovna, ki je baje v svoji vasi Clarendon Hills nekaj neoficielnih podžupan, medtem ko je John Olip istotam neuradni župan. John je menda imel sejo vsakega sveta, zato ni bil navzoč v Centru. Navzoč pa je bil Louis Beniger, dalje Ivan Molek, manjkalo pa je Cainkarja. Predsedoval je France Zaitz, tajnikoval pa Charlie Pogorelec in Angela Zaitz je vodila zapisnik. Razprava, ki je sledila seji, je bila dokaj živahna. Pri tem se je menda najbolj razburil Tone Vičič, ki je naslednje jutro umrl. Je čudno je, da nisem bil jaz tega deležen. Toda to bi ne bilo nič posebnega, saj bi bil gotovo Frank Alesh, ki je bil tudi navzoč, poskrbel, da bi počival na pokopališču v parku Woodlawn, pogrebništvu Žefran bi pa tudi storil svojo dolžnost. Moja boljša polovica bi prišla v Chicagu in tako prihranila družstvu V boj na znamkah, kajti Vider bi podpisal in Kuhel izplačal, medtem ko bi Barbič molčal in finis.

Na seji je bil tudi France Bizjakov, moj stari znanec, Kristina Turpinova, stari bojevnik Filip Godina, Fred A. Vider, John Rak, Frances Vreček in pa Zvonko Novak. Kdo so bili ostali, se ne spominjam, vem pa, da je bil Donald Lotrič zaposlen in se ni udeležil zborovanja, ko je Molek poročal o sestanku naših časnih karjev v Clevelandu. Tudi mene so povabili, naj povem svoje mnenje. Dejal sem, da ne zastopam ne Slovencev, ne Primorcev, ne Korosceve in ne Štajerce, ker sem bil rojen "Kranjec". Nam se menda ni treba bati Musota, ker je naše kraje že okupiral Hitler in nas reši izpod Italije. Resnica pa je, da so naši Primorci najbolj zavedni in kulturni, če se že hočemo deliti po provincah.

Po seji smo šli v spodnje prostore. Donald sem naprosil, da me je peljal na avtobusno postajo, nato pa proti domu. Na busu sem se seznanil z Johnom Korbarjem in njegovo ženo Mary ter s Polono Sajovec iz Chisholma, Minn., ki so potovali v Cleveland, da obiščejo Klunove, ki žive na 19206 Cherokee ave., torej v moji bližini. Ker jim metropola ni znana, sem jim bil dobrodošel vodnik. Najeml smo taksi in vsak je plačal 50c za 12 milj dolgo pot, nakar smo se kmalu znašli na mestu in doma.

Moje počitnice sem zaključil naslednji dan, to je 28. junija, v Salemu, Ohio, ki je kakih 62 milj iz Clevelanda. O tem bom poročal prihodnjič, tako tudi o pikniku naše federacije, ki se je vršil 5. julija na jednotini farmi.

Frank Barbič.

Naš obisk v Clevelandu

Muskegon, Mich.—Iz naše naselbine so redki dopisi, kajti sedaj se dela dolge ure, tako da človek ne more misliti na pisanje dopisov. Naši fantje tudi odhajajo k vojakom dnevno. Dva moja sinova sta v armadi. Pravkar smo prejeli pismo od starejšega sina, ki je poslal domov vso svojo prtljago in dodal, da mu ne pišimo, ker bo odpotoval neznano kam.

Ko človek prejme tako pismo, ga kar nekaj pretrese, kajti to je žalostna novica, ampak v teh časih mora biti človek na vse pripravljen. Zato pa glejmo, da pomagamo našim sinovom s tem, da kupujemo vojne bonde in znamke, tako da bodo imeli dovolj orožja, da čimprej porazijo sovražnika. Poleg tega je denar naložen v bonde pač najvarnejše vloženo.

Pred kratkim sem obiskala ro-

jake v Clevelandu. Potovala sem z družino Matta Prudiča, ki je šel obiskat svojega brata Franka. V Clevelandu nas je Frank vozil po mestu, ki smo si ga dobro ogledali. Obiskali smo tudi mnogo prijateljev, ki so bili vsi prijazni in postrežljivi. Ker je Cleveland velika vas in v njej mnogo rojakov, se razume, da prihajajo iz raznih krajev v starem kraju. Želela sem obiskati mojo prijateljico K. Pluth, s katero se nisva videli že mnogo let. Ko pridem do njenega doma, sem si mislila, kako bo vesela svidenja, pa so mi povedali, da je na obisku v Minnesoti. Seveda sem bila razočarana, a pomagati se ni dalo.

S Prudičevu bi se bile seznanile tudi s Francetom Barbičem; kajti Prudičeva je doma nekeje iz Barbičeve okolice. Barbiča ni bilo doma in tudi on se je nahajal na počitnicah nekeje v Illinoisu in Wisconsinu. Ogledali smo si SND na St. Clairju in se sestali z Johnom Tavčarjem, ki je bil zaposlen pri svojem delu. Bil je vesel našega prihoda in nam razkazal domove prostore, ki so res lepi in zanimivi. Pokazal nam je tudi sliko iz Slovenije, ki je lepa in interesantna. Povedal nam je imena posameznikov in pojasnil pomen slike. Sedaj so naši lepi kraji v Sloveniji pod tujevo peto, ki tam zatira naš narod. Clevelandski Slovenci so pač lahko ponosni na svoje narodne domove. Iskrena hvala Johnu Tavčarju za uljudnost in prijaznost.

Dnevi so naglo potekali in treba se je bilo posloviti od prijateljev in clevelandskih rojakov. Iskrena hvala Franku in Pavlini Prudič za postrežbo in gostoljubnost, o priliki pa vam z veseljem vrnemo.

Iz Milwaukeeja so nas obiskale moja sestra in moje prijateljice, kar me je zelo razveselilo, kajti tega obiska nisem pričakovala; saj so mi že večkrat prej obljubile, da pridejo, pa jih ni bilo. Sedaj so obljubo izpolnile. Že mnogokrat v prejšnjih letih smo se zabavale v veseli družbi, pa si človek želi zopetnega svidenja. Rada bi videla, da bi ostale še par dni, pa so prehitro odšle. Upam, da nas še enkrat obiščejo letos; mrs. Vidmar naj jih še enkrat "naloži" na svoje "liziko" in naj jih pripelje k nam. Pozdrav vsem čitateljem Prosvete, ki je edini list, katerega bi moral citati vsak rojak.

Frances Gradisher.

Deževno poletje

Albia, Iowa.—Ko pišem te vrstice, dne 7. julija, zunaj dežuje in grmi in treska, da se hiša trese. Mrvo pospravljamo že od zadnjega maja, z alfalfo, deteljo in podobnim pa imamo težave, ker je več slabega vremena kot dobrega. Zdaj je čas, da bi k silili že drugič, pa še prve košnje nismo pospravili. Treba bi tudi žeti žito, ker dozoreva, pa ni mo goče.

Kljub temu letošnja letina je že dobro. Koruza lepo raste, tako tudi žito, mrve pa je skoraj preveč, ker je ne moremo pravočasno pospraviti. Poleg tega pa so nam skoraj vse dobre delavce pobrali k vojakom. Dne 29. junija je odšel k vojakom Jože Ceglar, sedaj pa bo šel še njegov brat Anton Ceglar. Njima je mati umrla pred par leti, oče pa še živi. Obiskal sem ga in je težil za sinovoma, kajti on je stal in bolan. Pred nekaj časom je pri delu v hiši padel s stola in se pobil. To je Ignac Ceglar, član društva ABZ v Pennsylvaniji, ki je že 30 let.

Oni dan mi je pisal moj brat Mirko Palčič, ki je pri vojakih v Kaliforniji. Pravi, da ne bo dolgo tam, ne ve pa, kam ga bodo poslali. Želimo, da se bi vsi zdravi in veseli vrtili domov po končani vojni.

Albion Palčič.

Najzanesljivejša dnevna delavska vestil so v dnevniku "Prosveti." Ali jih žitate vsak dan?

Ruski tanki na poti proti nemški bojni črti v nekom kraju sovjetske fronte.

Vesti iz podjarmljene stare domovine

Oblast Pavelića sega od ene zagrebačke mitnice do druge

London, 1. julija (JIC radio). — Minister Večeslav Vilder je danes govoril na londonskem radiu in dejal:

„V Zagrebu je gospoda, ki pri-
nava, da oblast „Neodvisne Hr-
vatske Države“ sega od ene za-
grebačke mitnice do druge. Tako
je 23. aprila pritoževal „zuna-
jni minister“ Lorković v svojem
govoru na zagrebaškem radiu. Ta
Pavelićeva vlada se mora
prekretati s pocestnimi rogovi-
le, ki po zagrebaških ulicah kri-
če, da oblast tako imenovane
„Neodvisne“ sega od enega dela
Zagreba do drugega.

Ampak to bi bilo preveč, če
bi bilo res. Saj čitamo v časo-
pisu, kako po našem lepem
trinjevcu igra nemška in itali-
janska vojaška godba. Na Zri-
njecu svirajo Nemci in Italijani.
Pavelić in njegova družina
plešejo po njihovem taktu.
Tudi to bo trajalo tako dolgo,
dokler jim bodo to dovolili fa-
šisti in ti bodo Pavelića trpeli
tamo, dokler traja ta vojna in
dokler potrebujejo za totalitar-
ne gospodarje hlapce za tovarne
in tepce za smrtno koso na ru-
kem bojišču. Če bi Nemci v
tej vojni zmagali, bi bilo konec
te zadnje komedije s Paveli-
cem kot poglavitnikom in njegovo
„neodvisno državo“. Saj je se-
dej vsa Hrvatska pod njihovo
kupacijo.

Maja meseca so Italijani vko-
kali in Brod ob Savi, Požego,
Tinkovce in Osijek, dočim so že
v začetku okupirali Pri-
porje, Liko do Karlovca, v Za-
rebru pa vstajem onemogočili
tisto malo oblasti, kar naj bi
se imeli na papirju. Vstahi so
abredli v toliko krvi, da jih ta
sedaj duši.

Policijskega ravnatelja v Os-
ijeku, Poratiča, so morali zapre-
ti, ker je poneveril denar. Rav-
natelj je itak postal samo zato,
da je ubil hrvatskega študenta
Hubana. Potem pridejo imena
Hubana, Mačkarovića in
Mačkarovića, ki so jih odročili na
smrt, pa jih potem na višjo in-
tervenccijo pomilostili. Zagreb-
ski zobozdravnik Dujmović je
koristil preganjanje židov in
prilastil tri tovarne, več hiš in
je posestvi. Skandal je bil tak,
da je moral Pavelić tega visog-
laskega vstaškega funkcionarja de-
adirati.

Vsa vstaška zalega je polna
in razbojniškov. Trgovine,
so jih vzeli židom, so dali
trgovinarjem iz Imotskega. Se-
nda so jih ti v najkrajšem ča-
spravili na boben. Za Pave-
lića in za Kvaternika pa je pre-
njanje židov največja sramo-
ta. Današnji vstaši pišejo po
sopisju in kriče v govorih, da
nasledniki nekdanjih fran-
kincev, ki so pristaši dr. Fran-
ka, ki je bil žid v prvem kolenu.
Frankovci stare šole torej nika-
r niso bili antisemiti, kvečje-
ni filosemiti. Če danes vstaši
napadajo žide, pljujejo samim
bi v usta. Na protizidovski
stavbi kažejo, da so bili žide
zadejalni elementi med hrvat-
nim narodom. Praviijo, da so
je vedno rušili hrvatstvo,
reje je tudi frankovstvo
bralo rušiti, kajti frankovstvo
bilo židovsko. No, tega spet
trdijo. Danes so oni, anti-
semiti, nasledniki frankincev,
vez oziror na logiko. Zares ni-
navadni izvrševalci tujih u-
govov. Naciji so jim dali stva-
ni oni so jih morali razkazo-
ti. Celotno daleč gredo, da
iskujejo, če je kdo v tretjem
letju p. Kr. imel židovsko
mro mater. Ne vprašujejo pa,
je bila Kvaternikova žena
erka dr. Franka, židovka, s
tero je imel otroke, ki po nem-
nuerenberških zakonih spa-
med žide. Njegov sin Evgen,
je imenu fašističnih vstašev
tril toliko zločinov, bi po pra-
moral na rokavu nositi ru-
trak z napisom „žid“.

Pavelić se dobro zaveda, od-
prihaja vsa njegova oblast.
nekem govoru tretjega maja
rekel: „V Hrvatski ne bo
glje in jih ni treba.“ Tako
reč priznava, da njegova
at ne temelji na volji hr-

vatskega naroda. Na oblasti bo
samo tako dolgo, dokler bodo za
njim stali italijanski bajoneti.”

**Starka prenaša ročne granate
za četnike**

Moskva, 30. junija (ICN). —
Iz Srbije prihaja poročilo o sle-
deči zanimivi zgodbi iz četni-
ških bojov:
Nemške straže so varovale do-
hode k Valjevu. Iz sosedne vasi
je v mesto vsak dan prihaja sta-
ra, skoraj slepa žena s košaro.
Nekega dne se jim je zazdelo
sumljivo, čemu ta stara žena
vsak dan hodi v Valjevo. Po-
gledali so v košaro. Tam je bilo
perilo, ki ga je starica prala za
mestne ljudi, pod perilom pa ja-
bolka. Nemci so planili po ja-
bolkih in na dnu so se zasvetile
— granate... V bližnji vasi je
staro in mlado izdelovalo grana-

Domača fronta

**War Production Board.
Washington, D. C.**

Dalekosežne spremembe v na-
činu življenja in navadah ame-
riških državljanov vseh stanov
prorokuje Division of Civilian
Supply War Production Boarda
v izjavi, ki opisuje, kako mora
vojno gospodarstvo posegati v
vsak ameriški dom.

Hrana, oblačila, prevažanje in
stanovanje so štiri poglavitna
polja, na katerih so se spre-
membe razvile in v katerih je
pričakovati še večje spremembe.
Specialisti divizije že mnogo
mesecev delajo na tem, da ugo-
tovijo potrebe civilnega prebi-
valstva in prilagodijo te potre-
be s potrebami vojnega gospo-
darstva. Izjava, ki se naslanja
na ta proučevanja, sledi:

Hrana
Poglavje o hrani je ugodno
ali neugodno, kakor se pač vz-
ame. Z ugodnega stališča se la-
hko odločno trdi, da ni nikake ne-
varnosti, da bo v tej deželi pri-
manjkovalo poglavitnih živilnih
pridelkov in da bo ameriška pre-
hrana pogrešala svojih vitalnih
snovi.

Na drugi strani pa, dočim je
nam zagotovljena uravnotežena
in zadostna prehrana, je tudi ja-
sno, da bo treba spremeniti ne-
koliko naše jedilne navade.

Na primer sladkor je bil rati-
oniran. To prikraja našo zalogo
slasčic. Kava in čaj niso
tako zlahka na razpolago kot po-
prej in to radi parobrodnega po-
lojaža. Isti problem velja, kar
se tiče banan. Tudi druge stva-
ri, ki jih moramo uvažati, ute-

te in starka jih je nosila v me-
sto in delila med zanesljive lju-
di, ki so bili v zvezi s četniškim
oddelkom, v katerem sta se bo-
rila dva njena vnuka in ena
vnukinja. Vsi trije skupaj šte-
jejo manj let, kot njihova ba-
bica.

**Konferenca instituta za svetov-
na gospodarska vprašanja**
Dne 27. junija je bila v New
Yorku konferenca za povojno
ureditev vprašanja prebivalstva,
ki je bilo v tej vojni razseljeno.
Konferenco je organiziral insti-
tut za svetovna gospodarska
vprašanja (Institute of World
Economics).

Jugoslavijo je na konferenci
zastopal naš gospodarski stro-
kovnjak dr. Nikola Mirković, ki
je na popoldanski seji razložil
probleme na Balkanu, ki bodo
nastali takoj po koncu vojne.
Najvažnejše vprašanje bo orga-
nizacija in omogočenje vrnitve
prebivalstva, ki so ga sovražniki
preselili v tujino, kar velja zla-
sti za naše slovenske in za voj-
vodinske kraje.

Divizija sedaj proučava situ-
acijo volne, bombiša in rajona,
da se natančno ugotovi, kako sto-
lji stvari s stališča civilistov in
da bomo znali pravočasno ukre-
niti potrebno, da ne bo preveč
težko.

Unje tvori drug problem, kajti
upvpraševanje armade po če-
viljih hitro narašča. Polno je če-
viljev v prodajalnicah in zato ni
vzroka, da bi se o tem razbur-
jali. Problem pa je in prihod-
nji razvoj utesnje vplivati na na-
šo civilno zalogo.

Prevažanje
Vsakdo zna, da primanjkuje
gazolina. Mnogi pa se ne zave-
dajo, da je tudi pomanjkanje
kurivnega olja, zlasti v led pre-
voznih težko. Ta primanjkljaj
se bo zlasti čutil v vzhodnih drž-
javah. Stojimo pred resnim
problemom v svojem naporu, da
dobimo zadosti olja za obrat na-
ših tovarn in kurjenje naših hiš
v prihodnji zimi. Imamo pač to-
liko prevoznih sredstev na razpo-
lago in nič več. Vsakdo, kdor
more spremeniti svojo kurjavo
od peči na olje na eno s premo-
gom, naj to stori. In naj si pri-
skrbimo svoje zaloge premoga
tako, da ne bo pozimi prevle-
kega bremena na naša prevozna
sredstva.

Prevozne težkoče bodo nedvo-
mno imele velik vpliv na naše
vsakdanje življenje. Bo pač
manj socialnega življenja, raz-
zun ako se omeji na bližnje so-
sede. Amerikanci naj se boljše
seznajajo s svojimi sosedi, naj
kupujejo pri sosednih prodajal-
nicah, naj pohajajo v sosedna
gledališča in naj zatirajo priro-
dni nagon za spremembo scene-
rije.

Stanovanja
Morali bomo zopet preiskati
svojo stanovanjsko situacijo, da
ugotovimo, da bo ves razpolo-
ljivi prostor v pokrajinah obram-
bne industrije oddan za stanova-
nja. Potrebe vojnega programa
za jeklo bodo onemogočale gra-
dnjo hiš v okrajih, kjer obsto-
jajo primerne stanovanjske pri-
ložnosti, ki pa niso bile povsem

Oblučila
Širilo se je mnogo govorilo o
oblačilih. Z eno govorico pa smo
lahko takoj na čistem: zdi se, da
letos ne bo potrebe nikakega ra-
cioniranja oblačil.

So pa nekatere druge spre-
membe, ki jih smemo pričakova-
ti. Na primer, kakor je bilo u-
vedeno nekoliko sprememb, kar
se tiče kroja, je prav mogoče, da
bodo še druge odredili.
Zdi se, da bo občinatvo mora-
lo rabiti za oblačila več bomba-
ževine in to radi položaja z vol-
no. Zdi se tudi, da potreba voj-
ske za volno povzroči razne
manjše spremembe v kroju. To-
varnarji sukna bodo morali me-
lati volno z drugim materialom,
da se varčuje na volni, amemo
pa biti sigurni, da bomo ipak do-
bro oblečeni. Z drugimi besed-
mi morali bomo pač opustiti
nekaj razkošne in biti oble-
čeni, kakor se pač spodobi za
vojno dobo.

**Kdo je Donald
M. Nelson?**
Pred 54 leti se je rodil sin že-
lezniškemu strojniku v Hanni-
balu, Mo. Ta sin, Donald M. Nel-
son, je danes načelnik War Pro-
duction Boarda in je za predsed-
nikom Združenih držav drugi v
oblasti nad gospodarstvom Zdru-
ženih držav.

Nelsonova oblast nad industri-
jami je ogromna. On sme ukaza-
ti tovarnam, naj producirajo
le za vlado, on sme privedi v ob-
stoje nova tovarne, on sme pri-
stiliti druge, naj izdelujejo ta ali
oni material, ki ga morejo izde-
lovati. Njegov vpliv se čuti v
izdelovanju vsega, od igel do
vojnih ladij.

S tako izredno oblastjo bi člo-
vek pričakoval, da najde mo-
samoopasnega značaja in naga-
bančnega čela, pred katerim lju-
dije imajo več strahu kot ljube-
zni, in človeka, ki je odstranjen
od običajne vrste življenja. Nel-
sonov glas pa je vedno miren,
on nikoli ne izgublja samobla-
do. Dejanjski se pravi, da se je
bahal, da zna obvladati svoj tem-
perament za trideset sekund dalj
kot kdo drugi, ki mu ugovarja.
Po postavi je visok in močan in
daje vtis, da sta njegovo zdravje
in dovornost izborna. Vstaja ob
6 jutraj in dela po enajst ur na
dan.

Veruje v natančnost, si da
zbrati vsa dejstva in jih skrbno
pretrese. Čim se odloči, se stva-
ri hitro izvršuje.

Predsednik je imenoval Nel-
sona za načelnika War Product-
ion Boarda meseca januarja in
ob enem je izjavil, da Nelsono-
va beseda glede dobave in pro-
dukcije je končna. To je konča-
lo Nelsonovo borbo osemnajstih
mesecev s položajem, ki mu je
dajal odgovornost brezprimerne
oblasti.

Nelson je stopil v vladno služ-
bo v poletju 1940 v teku tako-
zvane „obrambne“ dobe. Na po-
ziv zakladniškega tajnika Mor-
genthala je zapustil službo pod-
predsednika velike družbe Sears,
Roebuck and Co., ki jo je imel
trideset let in z njo plačo \$70,000
na leto in prišel v Washington,
da nadzira kupovanje za vlado
in kupovanje vojaških in mor-
nariških oprem s strani zavezni-
kov.

Kmalu je dobil bolj odgovorno
mesto s kupovalno komisijo na-
rodne obrambe, dokler ni bila
tako razpuščena, in kasneje je vo-
dil še bolj odgovorno mesto do-
ločanja prioritete. Postal je iz-
vršilni ravnatelj prvega prioritet-
nega oddelka v Office of Pro-
duction Managementu. Bila je
tedaj njegova naloga, da najde
vse razpoložljive zaloge Zdru-
ženih držav in pazi, da se iste po-
rabijo za našo armado in mor-
narico in za druge zavezniške
narode. Naloga je bila jako
komplicirana.

Kot načelnik War Production
Boarda je Nelson odgovoren le
predsedniku. Pod njim so sle-
deči oddelki: Divisions of Ma-
terial, Industry Operations, Pur-
chases, Labor and Civilian Sup-
ply and Production. Board mo-
ra tudi sodelovati z Office of
Price Administration, Lend-Lea-
se Administration, Office of
Civilian Defense, Maritime Com-
mission in še s 15 drugimi agen-
cijami.

Da je prišel do take odločilne
oblasti, ni gol slučaj. Bil je iz-
šolan kot kemični inženir in ho-
tel je postati profesor. Njegov
prihod k Sears, Roebuck & Co.
namenoma za začasno službo, pa
je spremenil ves tok življenja.
Družba ga je odposlala v teksi-
lino šolo v Massachusettsu in
potem v volneno tovarno v New

izrabljene, ker se kdo protivi. Na
Angleškem so vpeljali obvezno
oddajanje stanovanj vojnim de-
lavcem. Hiše, ki so bile prazne,
so bile kratkoma zasedene. Ti
dve metodi dajata primer, ka-
ko se more rešiti vprašanje sta-
novanj.

Večina vojnih delavcev ni v
stanu kupiti si hiše, bodisi ker
dohodek ni zadosten ali ker se
pričakuje skorajšnja selitev
drugam. Zato ne podpiramo
gradnje privatno financiranih
hiš za prodaj, ali obračamo po-
zornost na prioriteten podpi-
ranje onih projektov, ki bodo
preskrbovala vojne delavce s
stanovanji.

**Kdo je Donald
M. Nelson?**
Pred 54 leti se je rodil sin že-
lezniškemu strojniku v Hanni-
balu, Mo. Ta sin, Donald M. Nel-
son, je danes načelnik War Pro-
duction Boarda in je za predsed-
nikom Združenih držav drugi v
oblasti nad gospodarstvom Zdru-
ženih držav.

Nelsonova oblast nad industri-
jami je ogromna. On sme ukaza-
ti tovarnam, naj producirajo
le za vlado, on sme privedi v ob-
stoje nova tovarne, on sme pri-
stiliti druge, naj izdelujejo ta ali
oni material, ki ga morejo izde-
lovati. Njegov vpliv se čuti v
izdelovanju vsega, od igel do
vojnih ladij.

S tako izredno oblastjo bi člo-
vek pričakoval, da najde mo-
samoopasnega značaja in naga-
bančnega čela, pred katerim lju-
dije imajo več strahu kot ljube-
zni, in človeka, ki je odstranjen
od običajne vrste življenja. Nel-
sonov glas pa je vedno miren,
on nikoli ne izgublja samobla-
do. Dejanjski se pravi, da se je
bahal, da zna obvladati svoj tem-
perament za trideset sekund dalj
kot kdo drugi, ki mu ugovarja.
Po postavi je visok in močan in
daje vtis, da sta njegovo zdravje
in dovornost izborna. Vstaja ob
6 jutraj in dela po enajst ur na
dan.

Veruje v natančnost, si da
zbrati vsa dejstva in jih skrbno
pretrese. Čim se odloči, se stva-
ri hitro izvršuje.

Predsednik je imenoval Nel-
sona za načelnika War Product-
ion Boarda meseca januarja in
ob enem je izjavil, da Nelsono-
va beseda glede dobave in pro-
dukcije je končna. To je konča-
lo Nelsonovo borbo osemnajstih
mesecev s položajem, ki mu je
dajal odgovornost brezprimerne
oblasti.

Nelson je stopil v vladno služ-
bo v poletju 1940 v teku tako-
zvane „obrambne“ dobe. Na po-
ziv zakladniškega tajnika Mor-
genthala je zapustil službo pod-
predsednika velike družbe Sears,
Roebuck and Co., ki jo je imel
trideset let in z njo plačo \$70,000
na leto in prišel v Washington,
da nadzira kupovanje za vlado
in kupovanje vojaških in mor-
nariških oprem s strani zavezni-
kov.

Kmalu je dobil bolj odgovorno
mesto s kupovalno komisijo na-
rodne obrambe, dokler ni bila
tako razpuščena, in kasneje je vo-
dil še bolj odgovorno mesto do-
ločanja prioritete. Postal je iz-
vršilni ravnatelj prvega prioritet-
nega oddelka v Office of Pro-
duction Managementu. Bila je
tedaj njegova naloga, da najde
vse razpoložljive zaloge Zdru-
ženih držav in pazi, da se iste po-
rabijo za našo armado in mor-
narico in za druge zavezniške
narode. Naloga je bila jako
komplicirana.

Kot načelnik War Production
Boarda je Nelson odgovoren le
predsedniku. Pod njim so sle-
deči oddelki: Divisions of Ma-
terial, Industry Operations, Pur-
chases, Labor and Civilian Sup-
ply and Production. Board mo-
ra tudi sodelovati z Office of
Price Administration, Lend-Lea-
se Administration, Office of
Civilian Defense, Maritime Com-
mission in še s 15 drugimi agen-
cijami.

Pismo iz Londona

(Isvirno poročilo Prosveti.)
18. junija 1942.

Ruski obisk ni bil taka velika
skrivnost. Šušljanje je šlo po
Londonu, da je Molotov tukaj.
Potem, da je Višinski. Spet Mo-
lotov. Šušljali so, da je Molotov
bil v Londonu, pa je odšel v A-
meriko. Eden teden je trajalo to
skrivnostno govorjenje. Pone-
halo je in pozabili smo, da nismo
slisali konca tega poglavlja. Dne
11. junija je prišlo naznanilo, da
je bil podpisan britansko-ruski
pakt. Zgodaj drugo jutro sem
srečala na stopnicah dalmatin-
skega mornarja, Angleščine ne
zna nič več, kakor: please, sorry,
drink, miss... Kje, za Boga, je
stisnil vse o paktu, ne vem, ali
imel je pripravljen svoj kome-
tar: „Trajal bo 20 let, dalje ča-
sa ne bom živel, preskrbljen sem
do konca svojih dni.“ — „Kaj in
kako bo trajalo?“ — „Zveza z
Rusijo, to je dobro za svet.“ Lon-
don na splošno ni bil nič manj
srečen, kakor naš Dalmatince.
„Samo, ko bi vedeli, da je bil
Molotov tukaj, London bi mu bil
pokazal, kaj mislimo o Rusiji.“

Kaj mislimo tukaj o Rusiji?
Da so dobri zavezniki, da so do-
bri tovariši v tej vojni, da na-
sijo svoj delež v njej junakso.
Saj to so že pokazali Angleži
večkrat — svoje občudovanje za
svoje ruske zaveznike. Se spomi-
njate lani, ko smo imeli po to-
varnah tedne „Tanke za Rusi-
jo?“ Produkcija je v onih ted-
nih poskočila do vrhunca, delavci
so delali dolge nadure, da so
napravili kar največ za svoje
zaveznike.

Nekateri morda še ne razume-
jejo tega dobrega tovarštva z Ru-
sijo. Bilo bi lažje razumeti, če
bi živeli v Angliji, ko je stala
sama na braniku. Če bi bili v
Angliji v času od propada Fran-
cije do začetka ruske vojne. E-
no leto smo stali sami. Vsakdo
je obupal nad nami. Bilo je čud-
no leto. Veliko bomb, veliko kr-
vi, smrti, razdejanja, grozote
prav med nami, v naših domo-
vih, naših tovarnah. Veliko po-
guma, veliko požrtvovanja, ve-
liko toplega človeškega občute-
nja za bližnjega. Kdor je živel
ono leto v Angliji z odprtimi o-
čmi, je veliko spoznal, veliko se
je naučil. Srečen, kdor je doži-
vel in preživel ono leto.

Potem pa se je naenkrat vse
zaobrnilo. Lanskega maja smo
imeli zadnji veliki napad na
London. Lanskega junija — 22.
junija — je Nemčija napadla
Rusijo. Od takrat smo imeli mir
po naših mestih, vsa grozota se
je zgrnila nad Rusijo, vsa naša
grozota in povrh se grozota, ki
jo nosijo s sabo nemški tanki in
nemška vojska na kopnem. Ni
mogoče proč od dejstva, da je bi-
la britsko-ruska zveza ustvarje-
na dejanako že s tem njihovim
razmerjem med njima, da je bi-
la že prej posvečena s krvjo o-
beh dežel, da je izjava na papir-
ju sledila dejanskemu stanju.
Jugoslovanski zunanji minister
Ninčić je rekel ob priliki podpi-
sa te zveze: „... Tesno sodelova-
nje Velike Britanije in Sovjet-
ske unije, ki se tako srečno spo-
polnjujeta s svojimi sredstvi...“
Tako srečno se izpolnjujeta, da
ko je ena v bitki, druga počiva,
in se v miru pripravlja na boj,
potem se strani zmenjajo in v
bitko stopi druga, da se prva od-
počije. V paktu je govora o dru-
gi fronti na zapadu. Ko bo An-
glija ustvarila drugo fronto na
zapadu, bo ona stopila v sredo
boja in ta boj ne bo lažji, ne bo
manj težak na izgubah kot je boj
na vzhodni fronti. Rusija bo i-
mela takrat priliko, da se malo
oddahne, vsaj upamo tako, to
je vsem namen druge fronte na
zapadu.

Ni mogoče proč od živih, de-
janskih preizkušenj. Na njih je
postavljen temelj britsko-ruske
zveze. Za Rusijo in za Anglijo
je to enostavno, ni jim treba te-
ga razumeti, vsakdo je občutil to
na lastni koži. Morda smo obču-
tili to do zdaj bolj tukaj, v An-
Yorku. Tako je postal tekstilni
inženir za Sears, Roebuck & Co.
kjer je bil pomaknjen od me-
sta do mesta, dokler ni postal iz-
vršilni podpredsednik. Njegove
dnevne dotike s kakimi 500 zala-
gatelji materiala so bile izborna
šola za njegovo današnjo nalogo.
Common Council—FLIS.

Da je prišel do take odločilne
oblasti, ni gol slučaj. Bil je iz-
šolan kot kemični inženir in ho-
tel je postati profesor. Njegov
prihod k Sears, Roebuck & Co.
namenoma za začasno službo, pa
je spremenil ves tok življenja.
Družba ga je odposlala v teksi-
lino šolo v Massachusettsu in
potem v volneno tovarno v New

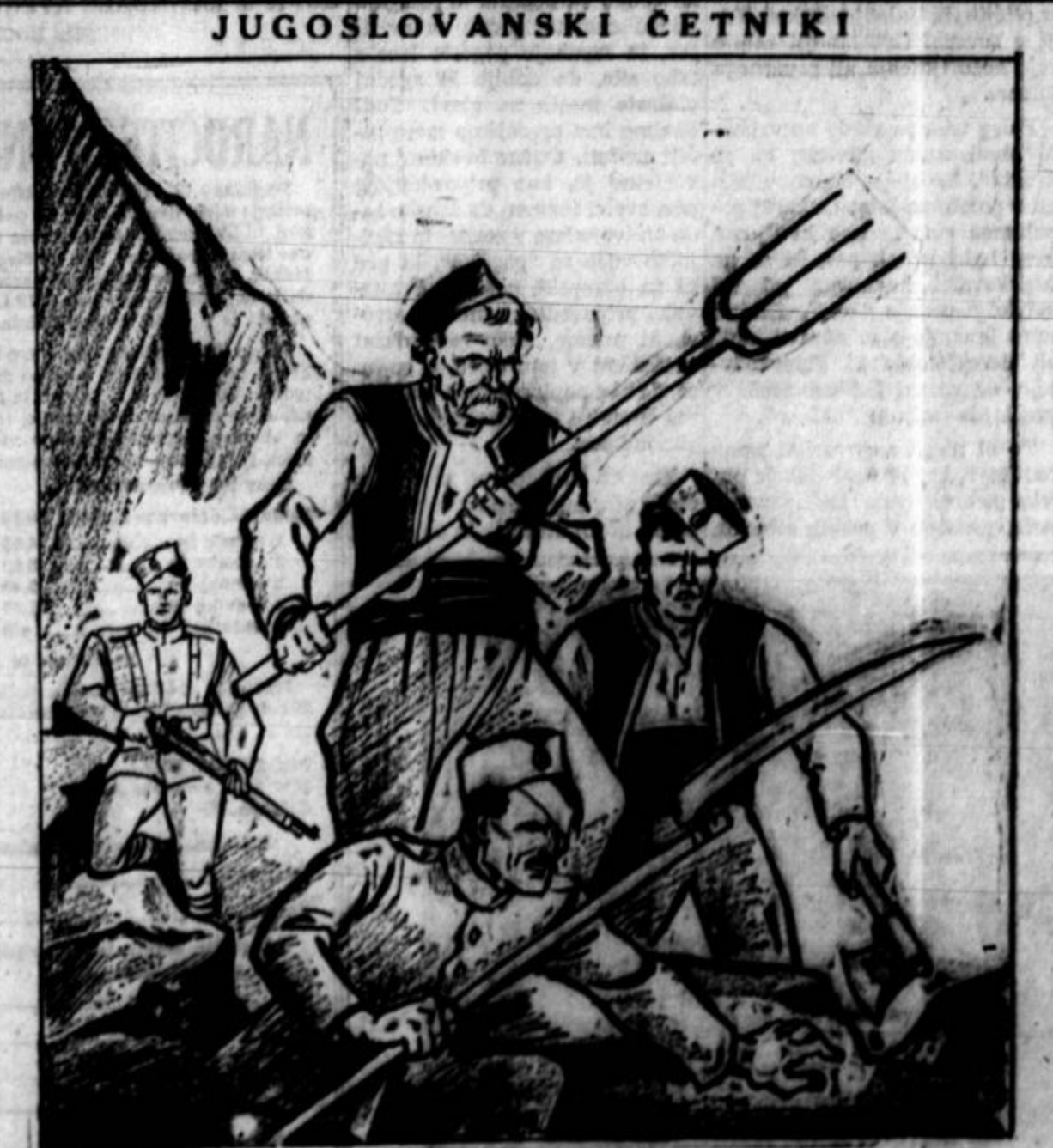
gliji, Rusija bo občutila to bolj
neposredno, ko pride do zapad-
ne fronte. In do nje pride, prav
gotovo pride, brez nje ne bo kon-
ca te vojne. Naj nikar nihče ne
misli, da se je eden ali drugi po-
nizal pri podpisovanju te pogod-
be, da se je odrekel svojim prin-
cipom ali idealom. Tukaj imamo
vojno, razdrapani svet po vojni.
Naša sta se na isti strani dva to-
variša, ki sta vredna drug dru-
gega, ki lahko pričakujeta samo
koristi od sodelovanja in izgube
od nesporazumevanja. Stalina
imenujejo največjega realista na
svetu. Angleži so hladnokrvni,
ko sklepajo pogodbe. Ta zveza je
resnična in naravna, kakor je go-
lo življenje.

Rusija in Anglija se malo po-
znata. Zaveznice se malo pozna-
jo med seboj. Daleč so narazen
in vsaka svet zase. Samo kot
„tovariši v orožju“ so si domače
med seboj. Pokazale so druga
drugi, kaj zmorejo na bojišču.
Zdaj skleneta pakt, ki sega da-
leč v povojni čas. Mogoče se
zdi to predalekosežno za dva
tako različna sveta. Ali, da se
spet vrnemo k jugoslovanskemu
komentarju zveze, ki ga je dal
Ninčić: „... Odločnost in vzdr-
nost britskega naroda sta v pre-
govoru, a Sovjetska unija je po-
kazala čvrstost notranje uprave
in solidnost vojne sile, da se ji
svet čudi.“ Spet ne moremo
proč od teh dejstev in računati
moramo z njimi. Zda in v po-
vratnih časih. Take, kakor so se
države borile, kakršne so prišle
do zmage, take bodo urejevale
svet po vojni.

Kako bo za Evropo, če bosta
Anglija in Rusija skupaj ureje-
vali svet po vojni? Českoslova-
ki minister Ripka je dejal, da je
bila zunanja politika njegove
države 20 let osnovana na edini
želji: da bodo velike zapadne si-
le in velika Sovjetska sila vho-
da sodelovale na političnem in
ekonomskem polju. Ta zveza bo
prinesla koristi malim narodom
v srednji Evropi in omogočila
novi Franciji, da zavzame svo-
je mesto kot značajan član e-
vropske varnosti. Sikorski je iz-
javil, da je posebno srečen, ker
je zveza osnovana na načelih A-
tlantske zveze. Enako važnost
je pripisal stavku, da so se Ve-
lika Britanija, Združene drža-
ve in Sovjetska unija javno iz-
razile, da se ne bodo vmešavale
v notranje zadeve drugih naro-
dov. Naj vam napišem še konč-
ni stavek jugoslovanske izjave
Ninčića: „Tesno povezanje teh
dveh močnih sil bo napravilo
globok vtis na narod v Jugosla-
viji. V svoji borbi za svobodo je
vedno pričakoval rešitev od mo-
či Velike Britanije in od modro-
sti njenih voditeljev, a v Sovjet-
ski uniji je videl oni bratski ru-
ski narod, ki mu je bil vedno v
pomoč v njegovi težki borbi za
obstane.“

Vesti niso dobre te dni. Tako
pišejo časopisi, tako govorje za-
pisi. Ali — če se ozremo eno leto
nazaj, koliko slabše je bilo tak-
rat. Bilo je zadnje dni, ko smo
se bili sami v vojni. Kdo je ver-
jel, da bi se Nemci tako zmotili
in napadli Rusijo? In vendar,
zgodilo se je, da smo čez nekaj
dni dobili za zaveznike močno
Rusijo, ki je prva ustavila — po-
nemski vojski. Dne 12. julija
lanskega leta je bil v Moskvi pri-
vič podpisan naš pakt z Rusijo.
Tri tedne po nemškem napadu.
Ko se še ni pokazala in presku-
sila ruska vojna moč. Ne, mi jih
nismo sprejeli za zaveznike, ko
so se pokazali močne: istega dne,
ko so jih Nemci napadli in so jim
Rusi odgovorili z orožjem, je
Churchill naznanil na radiju, da
smo skupaj, da smo zavezniki.
Naša zveza je bila od prvega
dne samo v korist — gmotno in
duševno korist — zaveznicam in
naši skupni stvari.

**SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTA**
Izdaja svoje publikacije in še
posebno list Prosveta za koristi-
tel potrebne agitacije svojih
društev in članstva in za propa-
gando svojih idej. Nikakor pa
ne za propagando drugih pod-
pornih organizacij. Vseka or-
ganizacija ima običajno svoje
glasilo. Torej agitatorni dopisil-
in naznanila drugih podpornih
organizacij in njih društev naj
se ne pošiljajo listu Prosveta.

—Dajte nam puške in mi izvršimo delo!

